

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๕๒

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้องเป็นหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ ลต ๐๐๐๔/๐๔ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๒ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และมีบทเฉพาะกาล มาตรา ๕๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองซึ่งจดทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และในกรณีที่พรรคการเมืองดังกล่าวพรรคใดมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๕๒ ให้พรรคการเมืองนั้นดำเนินการให้ครบถ้วนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้น ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น และมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดตามมาตรา ๕๒ ไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๕ ให้พรรคการเมืองนั้นเป็นอันยุบไปตามมาตรา ๖๕ และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนพรรคปฏิรูปเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวถูกยกเลิก

โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยมีบทเฉพาะกาล คือ มาตรา ๕๒ บัญญัติให้พรรคปฏิรูปเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น เมื่อพรรคปฏิรูปมีสมาชิกพรรคครบถ้วน แต่ไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใช้บังคับ คือ ดำเนินการไม่ได้ตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ และไม่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันจัดตั้งสาขาพรรค คือ ภายในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการยุบพรรคปฏิรูปตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง และเมื่อประธานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือ ที่ ศร ๐๐๐๑/๐๐๓๔ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒ ขอให้หัวหน้าพรรคปฏิรูปยื่นคำชี้แจง และหัวหน้าพรรคปฏิรูปได้ชี้แจงต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ว่า ตั้งแต่พรรคปฏิรูปได้รับการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมือง มีอุปสรรคอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการที่ไม่อาจจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองได้ทันตามที่กฎหมายกำหนด ไม่มีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงหรือฝ่าฝืนกฎหมายแต่อย่างใด อีกทั้งไม่ขอคัดค้านการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอศาลรัฐธรรมนูญให้มีการยุบพรรคปฏิรูป

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๑) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๘

(๒) พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

มาตรา ๓๐ มาตรา ๖๕ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๔

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคปฏิรูปได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

ในการพิจารณาวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคปฏิรูปได้หรือไม่ มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

เพิ่มอำนาจให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ ดังรายละเอียดของความเห็นปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ขอให้ยุบพรรคมวลชนแล้ว

ประเด็นที่สอง เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมากในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ตามรัฐธรรมนูญประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ในกรณีของพรรคปฏิรูปซึ่งจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ ไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ คือ ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แล้ว อีกทั้ง เมื่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้หัวหน้าพรรคปฏิรูปชี้แจง หัวหน้าพรรคปฏิรูปได้ยอมรับข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นและไม่ติดใจคัดค้านการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้สั่งยุบพรรคปฏิรูป

จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคปฏิรูปตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

นายประเสริฐ นาสกุล
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ